

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2017. gada 10. aprīlī

Satversmes tiesas 3. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Sanita Osipova, tiesneši Gunārs Kusiņš un Ineta Ziemele,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto IMEX PROVIDER LTD (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 48/2017) un pieteikuma precizējumus (Reģ. Nr. 192),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu:

1.1. atzīt Kriminālprocesa likuma 629. panta piekto daļu par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 92. panta pirmajam teikumam un spēkā neesošu no 2016. gada 25. oktobra;

1.2. atzīt Kriminālprocesa likuma 631. panta trešās daļas pirmo teikumu, ciktāl tas neparedz apelācijas instances tiesas tiesības nosūtīt lietu par noziedzīgi iegūtu mantu atkārtotai izskatīšanai pirmās instances tiesā sakarā ar materiālo vai procesuālo tiesību normu būtiskiem pārkāpumiem, par neatbilstošu Satversmes 92. panta pirmajam teikumam un spēkā neesošu no 2016. gada 25. oktobra;

1.3. atzīt Kriminālprocesa likuma 631. panta trešās daļas otro teikumu par neatbilstošu Satversmes 91. panta pirmajam teikumam un spēkā neesošu no 2016. gada 25. oktobra;

1.4. apturēt Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2017. gada 7. marta lēmuma izpildi krimināllietā Nr. 11816005914.

2. Kriminālprocesa likuma 629. panta piektā daļa noteic: “Procesa par noziedzīgi iegūtu mantu lietā esošie materiāli ir izmeklēšanas noslēpums, un ar tiem drīkst iepazīties procesa virzītājs, prokurors un tiesa, kas izskata šo lietu. Šā likuma 628. pantā minētās personas ar lietā esošajiem materiāliem var iepazīties ar procesa virzītāja atļauju un viņa noteiktajā apjomā.”

Savukārt Kriminālprocesa likuma 631. panta trešā daļa nosaka, ka tiesa, izskatot sūdzību vai protestu par lēmumu par noziedzīgi iegūtu mantu, var atcelt rajona (pilsētas) tiesas lēmumu un pieņemt šā likuma 630. pantā minēto lēmumu. Šis lēmums nav pārsūdzams.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemta pieteikuma pamata lieta ir ierosināma, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. – 19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likumu atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktu persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā. Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēja ir tiesīga iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktās prasības.

6. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajai daļai konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt ikviens persona, kura uzskata, ka tai Satversmē noteiktās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas

neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt Satversmes tiesas likuma 19.² panta sestās daļas 1. punkts prasa pieteikumā pamatot, ka tieši apstrīdētās normas neatbilstība katrai augstāka juridiska spēka tiesību normai izraisa Pieteikuma iesniedzējai Satversmē noteikto pamattiesību aizskārumu.

6.1. Satversmes tiesa ir norādījusi, ka jēdziens „aizskar” ietverts likumā ar mērķi norobežot konstitucionālo sūdzību no sūdzības vispārības labā. Tas prasa, lai pastāvētu pamatota iespējamība, ka apstrīdētā norma aizskar pieteikuma iesniedzēju (*sk. Satversmes tiesas 2002. gada 22. februāra sprieduma lietā Nr. 2001-06-03 secinājumu daļas 2.4. apakšpunktu*). Persona ir tiesīga vērsties Satversmes tiesā tikai tādā gadījumā, kad pastāv tieša saikne starp iespējamu šīs personas pamattiesību ierobežojumu un pieteikumā apstrīdēto tiesību normu (*sk. Satversmes tiesas 2010. gada 18. februāra sprieduma lietā Nr. 2009-74-01 12. punktu*).

Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka Kriminālprocesa likuma 631. panta trešās daļas pirmais teikums aizskar tai Satversmes 92. panta pirmajā teikumā ietvertās tiesības uz taisnīgu tiesu, jo apelācijas instances tiesai neesot tiesības nosūtīt lietu par noziedzīgi iegūtu mantu atkārtotai izskatīšanai pirmās instances tiesā sakarā ar materiālo vai procesuālo tiesību normu būtiskiem pārkāpumiem.

Pieteikuma iesniedzēja nav pamatojusi, ka tieši Kriminālprocesa likuma 631. panta trešās daļas pirmais teikums nevis tā piemērošana vispārējās jurisdikcijas tiesā radītu tai iespējamu Satversmes 92. panta pirmajā teikumā ietvertu pamattiesību aizskārumu. Vienlaikus no pieteikuma un tam pievienotajiem materiāliem neizriet, ka apelācijas instances tiesa procesā par noziedzīgi iegūtu mantu būtu konstatējusi materiālo vai procesuālo tiesību normu būtiskus pārkāpumus. Pieteikuma iesniedzējas argumenti attiecas nevis uz tiesību normu iespējamo neatbilstību Satversmei, bet gan uz tās piemērošanu vispārējās jurisdikcijas tiesā.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka vispārējās jurisdikcijas tiesas veiktās tiesību normu interpretācijas, piemērošanas vai pierādījumu pārbaudes pārvērtēšana saskaņā ar Satversmes 85. pantu un Satversmes tiesas likuma 16. pantu nav Satversmes tiesas kompetencē. Satversmes tiesai nav paredzētas tiesības izvērtēt vispārējās jurisdikcijas tiesu nolēmumu tiesiskumu (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2009. gada 3. jūnija sprieduma lietā Nr. 2008-43-0106 12. punktu*).

Līdz ar to šā lēmuma 1.2. punktā ietvertais prasījums neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmās daļas un 19.² panta sestās daļas 1. punktā ietvertajām prasībām.

6.2. No pieteikuma un tam pievienotajiem materiāliem izriet, ka 2016. gada 25. oktobrī procesa virzītāja pieņēma lēmumu uzsākt procesu par noziedzīgi iegūtu mantu. Tiesas sēdē, izskatot lietu par noziedzīgi iegūtu mantu, Pieteikuma iesniedzējas pārstāvis iesniedza lūgumu iepazīties ar lietas materiāliem. Tomēr, pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 629. panta piekto daļu, šāds lūgums tika noraidīts. 2017. gada 7. martā Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesu kolēģija pieņēma lēmumu par noziedzīgi iegūtu mantu, pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 631. panta trešo daļu, šis lēmums nav pārsūdzams.

Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka procesā par noziedzīgi iegūtu mantu tiekot nepamatoti ierobežotas tai Satversmē noteiktās pamattiesības. Proti, tiekot ierobežotas tās tiesības uz taisnīgu tiesu, jo procesā par noziedzīgi iegūtu mantu neesot nodrošinātas iespējas iepazīties ar procesa par noziedzīgi iegūtu mantu lietā esošajiem materiāliem. Vienlaikus Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka netiek ievērots vienlīdzības princips, jo gadījumā, ja kriminālprocesā tiek izdalīts process par noziedzīgi iegūtu mantu, mantiskie jautājumi tiek risināti tikai divās instancēs. Kamēr tad, ja šāds process netiek izdalīts – trīs instancēs. Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēja šā lēmuma 1.1. un 1.3. punkta prasījuma daļā ir norādījusi uz savu Satversmē noteikto pamattiesību iespējamo aizskārumu.

Tādējādi šā lēmuma 1.1. un 1.3. punktā ietvertais prasījums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajai daļai un 19.² panta sestās daļas 1. punktā ietvertajām prasībām.

7. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta otro un ceturto daļu persona var iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai vienīgi gadījumā, ja tā ir izmantojusi visus vispārējos tiesību aizsardzības līdzekļus, vai arī, ja šādu līdzekļu personai nav. Turklāt šādas tiesības persona var izmantot sešu mēnešu laikā pēc pēdējās institūcijas nolēmuma spēkā stāšanās vai pamattiesību aizskāruma brīža. Savukārt Satversmes tiesas likuma 19.² panta sestās daļas 2. punktā ir noteikts, ka pieteikumā ir jāpierāda, ka ir izmantoti visi vispārējie tiesību aizsardzības līdzekļi, vai arī, ka tādu nav.

No pieteikuma un tam pievienotajiem materiāliem secināms, ka Pieteikuma iesniedzēja ir izmantojusi visas iespējas ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem aizstāvēt savas pamattiesības. Pieteikuma iesniedzēja Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2016. gada 3. novembra lēmumu pārsūdzēja apgabaltiesā. Savukārt Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2017. gada 7. marta

lēmums par noziedzīgi iegūtu mantu stājās spēkā 2017. gada 5. aprīlī, kad tika sagatavots pilns tiesas spriedums, un tas nav pārsūdzams.

Pieteikums Satversmes tiesas kancelejā saņemts 2017. gada 21. martā. Tādējādi minētais sešu mēnešu termiņš ir ievērots.

Līdz ar to iesniegtais pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrās un ceturtās daļas, kā arī 19.² panta sestās daļas 2. punkta prasībām.

8. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktu pieteikumā jānorāda juridiskais pamatojums, proti, jāpamato katras apstrīdētās normas neatbilstība katrai augstāka juridiska spēka tiesību normai.

Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka Kriminālprocesa likuma 629. panta piektā daļa neatbilst Satversmes 92. panta pirmajam teikumam, kā arī Kriminālprocesa likuma 631. panta trešās daļas otrais teikums neatbilst Satversmes 91. panta pirmajam teikumam.

Pieteikumā ir izklāstīti lietas faktiskie apstākļi un sniegts juridiskais pamatojums par Kriminālprocesa likuma 629. panta piektās daļas iespējamo neatbilstību Satversmes 92. panta pirmajam teikumam, kā arī Kriminālprocesa likuma 631. panta trešās daļas otrā teikuma iespējamo neatbilstību Satversmes 91. panta pirmajam teikumam. Pieteikumam ir pievienoti dokumenti, kas nepieciešami lietas apstākļu noskaidrošanai. Pieteikums šajā prasījuma daļā atbilst arī pārējām Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktajām prasībām.

9. Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu apturēt Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2017. gada 7. marta lēmuma izpildi krimināllietā Nr. 11816005914. Šā lēmuma izpilde tikšot uzsākta 2017. gada 5. aprīlī, kad tiks sagatavots pilns Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2017. gada 7. marta lēmums.

Satversmes tiesas likuma 19.² panta piektā daļa noteic, ka konstitucionālās sūdzības (pieteikuma) iesniegšana neaptur tiesas nolēmuma izpildi, izņemot gadījumus, kad Satversmes tiesa lēmusi citādi.

Satversmes tiesa jau iepriekš norādījusi, ka nolēmuma izpildes apturēšana uzskatāma par ārkārtēju Satversmes tiesas procesa līdzekli un piemērojama tikai svarīgu mērķu sasniegšanai, piemēram, lai nodrošinātu personas tiesību aizsardzību tādos gadījumos, kad nolēmuma izpilde attiecīgajā civillietā, krimināllietā vai administratīvajā lietā pirms Satversmes tiesas nolēmuma spēkā stāšanās varētu padarīt neiespējamu Satversmes tiesas sprieduma izpildi vai radīt

būtisku kaitējumu Pieteikuma iesniedzējam (*sk. Satversmes tiesas 1. kolēģijas 2009. gada 13. oktobra lēmuma par lietas ierosināšanu 7. punktu, Satversmes tiesas 1. kolēģijas 2010. gada 18. janvāra lēmuma par lietas ierosināšanu 5. punktu.*)

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2017. gada 7. marta lēmuma izpilde krimināllietā varētu radīt Pieteikuma iesniedzējai būtisku kaitējumu.

Līdz ar to Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2017. gada 7. marta lēmuma krimināllietā Nr. 11816005914 izpilde ir apturama līdz Satversmes tiesas nolēmuma spēkā stāšanās brīdim.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, Satversmes tiesas 3. kolēģija

nolēma:

1. Ierosināt Satversmes tiesā lietu „Par Kriminālprocesa likuma 629. panta piektās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 92. panta pirmajam teikumam un Kriminālprocesa likuma 631. panta trešās daļas otrā teikuma atbilstību Satversmes 91. panta pirmajam teikumam” pēc IMEX PROVIDER LTD pieteikuma (pieteikums Nr. 48/2017).

2. Atteikties ierosināt lietu par Kriminālprocesa likuma 631. panta trešās daļas pirmā teikuma, ciktāl tas neparedz apelācijas instances tiesas tiesības nosūtīt lietu par noziedzīgi iegūtu mantu atkārtotai izskatīšanai pirmās instances tiesā sakarā ar materiālo vai procesuālo tiesību normu būtiskiem pārkāpumiem, atbilstību Satversmes 92. panta pirmajam teikumam.

3. Apturēt Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2017. gada 7. marta lēmuma izpildi krimināllietā Nr. 11816005914 līdz Satversmes tiesas nolēmuma spēkā stāšanās brīdim.

4. Uzaicināt institūciju, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Latvijas Republikas Saeimu – **līdz 2017. gada 10. jūnijam** iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Satversmes tiesas 3. kolēģijas priekšsēdētāja

S. Osipova